

Sprawozdanie z działalności Rady Statystyki III kadencji

(1.07.2002 - 30.06.2007)

Rada Statystyki powstała na mocy ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439, z późn. zm.).

W imieniu Prezesa Rady Ministrów **Leszka Millera**, członkom Rady Statystyki III kadencji nominacje wręczył w dniu 1 lipca 2002 r. Sekretarz Stanu, Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów **Marek Wagner**.

Skład Rady Statystyki

W trzeciej kadencji Rada Statystyki pracowała do lutego 2003 r. w składzie osiemnastoosobowym, a od marca 2003 w składzie dziewiętnastoosobowym.

Organy administracji rządowej reprezentowali:

- **prof. dr Franciszek Kubiczek - Przewodniczący Rady**,
- **Stanisław Marek Jaśkiewicz** (Kancelaria Prezesa Rady Ministrów),
- **Maciej Król** (Urząd Komitetu Integracji Europejskiej),
- **prof. dr hab. Zbigniew Strzelecki** (Rządowe Centrum Studiów Strategicznych – do 1 kwietnia 2006 r.),
- **dr Halina Wasilewska-Trenkner** (Ministerstwo Finansów) – *do stycznia 2004 r.*,
- **Jacek Krzyślak** (Ministerstwo Finansów) – *od lutego 2004 r.*

Organy samorządu terytorialnego:

- **Andrzej Lubiowski** (Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego).

Narodowy Bank Polski:

- **Elżbieta Bartkowska.**

Organizacje związkowe:

- **Maciej Manicki** (Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych),
- **prof. dr hab. Jan Paradysz** (NSZZ „Solidarność”),
- **Tomasz Krzemiński** (Forum Związków Zawodowych) – *od marca 2003 r.*

Organizacje społeczne, samorząd zawodowy i gospodarczy:

- **Elżbieta Arciszewska-Piontkowska** (Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów),
- **Marek Kłoczko** (Krajowa Izba Gospodarcza),
- **prof. dr hab. Krzysztof Marczewski** (Polskie Towarzystwo Ekonomiczne).

Organizacje pracodawców:

- **dr Włodzimierz Biniek** (Związek Rzemiosła Polskiego),
- **Zdzisław Czapla** (Konfederacja Pracodawców Polskich),
- **dr Elżbieta Syrda** (Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych),
- **dr Eugeniusz Śmiłowski** (Business Centre Club Związków Pracodawców).

Ekspert w zakresie nauk społecznych: **prof. dr hab. Stanisława Borkowska**

Ekspert w zakresie nauk ekonomicznych: **prof. dr hab. Józef Zegar**

Obsługę administracyjną Rady Statystyki (zapewniana przez GUS) prowadził Sekretariat Rady w składzie: **Antoni Żurawicz** – Sekretarz Rady, Radca Prezesa GUS **Wacława Czarnecka** – podreferendarz.

Zadania Rady

Rada Statystyki działa przy Prezesie Rady Ministrów, jako organ opiniodawczo-doradczy w sprawach statystyki. Zgodnie z ustawą o statystyce publicznej do zadań Rady należy:

- ustalanie, na podstawie propozycji przygotowanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, corocznie, na każdy następny rok, projektu programu badań statystycznych,
- przedstawianie Radzie Ministrów, nie później niż do dnia 30 czerwca każdego roku, projektu programu badań statystycznych statystyki publicznej,
- rekomendowanie przeprowadzenia badań nowych i badań cyklicznych o szerokim zasięgu obserwacji statystycznej oraz związanych z nimi prac metodologicznych i przygotowawczych, projektowanych na okres najbliższych dziesięciu lat,
- ocena realizacji programu badań statystycznych statystyki publicznej oraz formułowanie opinii w innych sprawach mających istotne znaczenie dla rozwoju statystyki publicznej,
- opiniowanie wniosków w sprawie powołania, odwołania Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (obowiązywało do 1.09.2005 r.),
- opiniowanie projektu wydatków budżetowych na badania statystyczne.

Tryb pracy Rady

Szczegółowy tryb pracy Rady Statystyki określony został w regulaminie Rady Statystyki stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 2 Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 marca 1996 r.

Od lipca 2002 r. do czerwca 2007 r. Rada Statystyki odbyła 55 posiedzeń plenarnych oraz kilkanaście spotkań w grupach roboczych. Wszystkie posiedzenia

proceeding the Chair of the Council of Statistics **prof. dr Franciszek Kubiczek**. According to the regulations of the Council, the annual thematic plan of plenary meetings was adopted in January of each year. The topics of the meetings concerned actual problems of public statistics specified by the members of the Council of Statistics, the President of GUS, ministers and heads of central offices. During each plenary meeting, lasting on average 5 hours, 3-4 topics were discussed. In total, during plenary meetings in the order of business, 159 topics were discussed. At each meeting, the progress of work on the program of statistical research in public statistics was discussed. It was decided that on a given topic, the members of the Council receive, in advance, written material prepared by GUS, a unit outside GUS or a member of the Council. Topics were referred during the meeting by persons delegated by the authorizing institution to prepare the material.

In plenary meetings, representatives of GUS, mainly directors of departments or their deputies and those engaged in a given research area or users of defined fields of statistics from central offices, participated. In the course of the activities of the Council of Statistics III term, in plenary meetings, specialists from all central offices (in some cases multiple times) participated. In addition, representatives of regional offices, social organizations, enterprises, service firms, associations, economic organizations and other units participated.

The majority of topics presented during the meetings by the members of the Council were prepared as co-reports. After the discussion, the Chair of the Council or the co-reporter presented a summary proposal containing the main points of the speech, an evaluation and indications and recommendations regarding the given topic, which were then discussed and, after possible modifications, adopted as the position of the Council. The discussion and the summary were then included in the detailed protocols of the meetings, prepared in the Secretariat of the Council, which were passed on to all members of the Council, the President of GUS and other interested persons. Comments, proposals and suggestions contained in the protocols were also passed on.

wykorzystywane były w bieżącej pracy GUS i innych jednostek prowadzących badania statystyczne.

W pracach Rady, zgodnie z ustawą o statystyce publicznej, uczestniczył **Prezes GUS Tadeusz Toczyński**, a od listopada 2006 r. **prof. dr hab. Józef Oleński**. Prezesi GUS, bądź ich zastępcy, uczestniczyli w każdym posiedzeniu plenarnym Rady.

Zakres i zasady bezpośredniej współpracy Rady Statystyki III kadencji z Głównym Urzędem Statystycznym przyjęte zostały w oparciu o zasady ustalone w I kadencji w porozumieniu podpisanym 19 czerwca 1996 r. pomiędzy Przewodniczącym Rady Statystyki a Prezesem GUS. Dokument ten określił charakter wzajemnych zobowiązań tworzących warunki współdziałania Rady z Prezesem, członkami kierownictwa i komórkami organizacyjnymi GUS w ramach określonych w ustawie o statystyce publicznej i w regulaminie Rady Statystyki.

Rada Statystyki powołała w swoim składzie dwa zespoły problemowe: do spraw statystyki społecznej (pod kierunkiem **prof. dr hab. Stanisławy Borkowskiej**) i do spraw statystyki gospodarczej (pod kierunkiem **prof. dr hab. Józefa Zegara**). Członkowie Rady spotykali się w ramach Zespołów między posiedzeniami plenarnymi Rady Statystyki.

Ponadto część członków Rady Statystyki monitorowała określone dziedziny lub problemy statystyki, przedstawiając o nich informację na posiedzeniach plenarnych. **Prof. dr hab. Jan Paradysz** zajmował się administracyjnymi źródłami danych i ich wykorzystaniem na potrzeby statystyki oraz statystką regionalną, **Elżbieta J. Syrda** monitorowała statystykę małych i średnich przedsiębiorstw, problemy związane z innowacyjnością i społeczeństwem informacyjnym. **Prof. dr hab. Krzysztof Marczewski** zajmował się statystyką handlu zagranicznego, rachunkami narodowymi i monitoringiem kosztów badań statystycznych. **Maciej Król** zajmował się problematyką związaną z prawnymi i organizacyjnymi

aspektami statystyki publicznej na tle statystyki UE. **Prof. dr hab. Zbigniew Strzelecki** monitorował zagadnienia dotyczące demografii. Prawie każdy członek Rady podsumowywał i oceniał materiały prezentowane podczas posiedzeń plenarnych na określone tematy.

Organizacja prac nad rocznymi projektami programów badań statystycznych statystyki publicznej

W okresie swojej działalności, realizując statutowy obowiązek, Rada Statystyki III kadencji przedłożyła Radzie Ministrów projekty programów badań statystycznych statystyki publicznej na lata 2004, 2005, 2006, 2007 i 2008 oraz korekty tych programów, a także jeszcze w II połowie 2002 r. korekty programów na lata 2002 i 2003.

Podczas posiedzeń plenarnych Rady i spotkań zespołów problemowych rozpatrywano przede wszystkim ogólne założenia programu, a następnie szczegółową tematyką badawczą – kierując się zarówno potrzebami informacyjnymi, wynikającymi z aktualnej i przewidywanej sytuacji społeczno-gospodarczej kraju jak i społeczną użytecznością poszczególnych badań. W pracy tej Rada brała pod uwagę również obowiązki informacyjne Polski wobec ONZ, Unii Europejskiej i OECD.

W pracach nad projektami programów badań statystycznych Rada starała się dostosować zakres tematów badawczych do społecznych oczekiwań i potrzeb władz oraz innych użytkowników danych. Jednocześnie Rada musiała brać pod uwagę ograniczone możliwości finansowe statystyki stąd też znaczny wysiłek skoncentrowany był na optymalnym wyborze potrzeb odbiorców danych, tak by mogły one być zaspokojone przez statystykę publiczną bez zakłócenia terminów i jakości wykonywanych prac.

Członkowie Rady uczestniczyli w kolejnych etapach prac nad programami badań statystycznych biorąc udział w posiedzeniach Komisji Programowo-Methodologicznej GUS (z reguły w styczniu), a następnie w spotkaniach

uzgodnieniowych (w maju) organizowanych przez GUS z autorami badań i użytkownikami danych wynikowych w ostatniej fazie prac nad projektem programu.

Projekt programu badań statystycznych statystyki publicznej na kolejne lata stanowił załącznik do uchwał Rady Statystyki przyjmowanych na posiedzeniach plenarnych – zgodnie z regulaminem prac Rady – w terminie do 15 czerwca każdego roku poprzedzającego rok, którego dotyczył projekt. Następnie projekt ten – zgodnie z terminem określonym w ustawie o statystyce publicznej – do 30 czerwca każdego roku przekazywany był Radzie Ministrów.

Rekomendowane przez Radę Statystyki projekty programów badań statystycznych na kolejne lata i ich zmiany opiniowane były pozytywnie przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej pod kątem spójności z prawem Unii Europejskiej.

W posiedzeniach Komitetów Rady Ministrów i Rady Ministrów poświęconych programom badań oraz ich zmianom uczestniczył każdorazowo Przewodniczący Rady Statystyki prof. dr Franciszek Kubiczek wraz z Prezesem GUS Tadeuszem Toczyńskim, a w czasie nieobecności Prezesa, z wiceprezesem GUS prof. dr hab. Januszem Witkowskim.

Ogólna charakterystyka programów badań statystycznych statystyki publicznej

Stosownie do art. 20 ustawy o statystyce publicznej, w programach badań statystycznych statystyki publicznej ujmowane są badania prowadzone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, ministrów, kierowników naczelnych lub centralnych organów administracji rządowej i Prezesa Narodowego Banku Polskiego, jak również realizowane wspólnie przez służby statystyki publicznej z innymi naczelnymi lub centralnymi organami administracji państwowej. W programach zaprezentowana jest, zgodnie z art. 18 wspomnianej ustawy, charakterystyka tematów badań statystycznych przewidzianych do realizacji w ramach polskiej statystyki publicznej, zawierająca m.in. informacje dotyczące

nazwy badania, prowadzącego, zakresu podmiotowego i przedmiotowego, przedmiotów objętych obserwacją statystyczną (badanych) lub podmiotów przekazujących na zasadzie obowiązku albo dobrowolnie, dane źródłowe o określonych w temacie zjawiskach i procesach dla potrzeb badań statystycznych, źródeł danych, form, częstotliwości, terminów zbierania danych i miejsca ich przekazywani, rodzajów wynikowych informacji statystycznych oraz sposobów i terminów ich udostępniania, a także kosztów realizacji badań.

Pozyskiwane w wyniku realizacji programu badań dane statystyczne pozwalają na bieżącą obserwację sytuacji społeczno-gospodarczej kraju jak i prognozowanie w tym zakresie określonych zjawisk. Pozyskiwane informacje statystyczne pozwalają na właściwe wywiązywanie się statystyki publicznej ze swojej informatycznej roli wobec Prezydenta RP, Sejmu, Senatu, Rządu i innych organów administracji, społeczeństwa oraz organizacji i instytucji międzynarodowych. Ponadto, uzyskane w ramach badań statystyki publicznej dane są niezbędne do określenia podstawowych wielkości i wskaźników, do których ogłaszania, na podstawie odrębnych przepisów, jest zobowiązany Prezes GUS.

Program badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2002

W lipcu i grudniu 2002 r. Przewodniczący Rady Statystyki uczestniczył w posiedzeniach Komitetów Rady Ministrów i Rady Ministrów poświęconych nowelizacjom programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2002, który przyjęty był przez Radę Ministrów w oparciu o rekomendacje Rady Statystyki II kadencji. Nowelizacje Rada Ministrów przeprowadziła rozporządzeniami z dnia 16 lipca 2002 r. i z dnia 17 grudnia 2002 r.

Program badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2003

Inauguracja działalności Rady Statystyki III kadencji 1 lipca 2002 r. przypadła po rekomendowaniu Radzie Ministrów przez Radę Statystyki II kadencji projektu programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2003.

Przewodniczący Rady Statystyki **prof. dr Franciszek Kubiczek** uczestniczył w posiedzeniach Komitetów Rady Ministrów i Rady Ministrów jakie poświęcone były programowi w lipcu 2002 r. Program badań na rok 2003 wprowadzony został w życie rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2002 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2003 (Dz. U. Nr 146, poz. 1227). Program ten był nowelizowany trzykrotnie rozporządzeniami Rady Ministrów z dnia: 4 marca 2003, 22 lipca 2003 r. i 4 listopada 2003 r.

Program badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2004

Już podczas drugiego posiedzenia plenarnego jakie Rada odbyła jeszcze w lipcu 2002 r. członkowie Rady zapoznali się dokładnie z organizacją prac nad projektami programów badań statystycznych statystyki publicznej, a w trakcie kolejnego posiedzenia, we wrześniu 2002 r., przyjęli projekt założeń i harmonogram prac nad projektem programu na rok 2004.

Członkowie Rady podczas dyskusji nad założeniami projektu programu na rok 2004 wskazywali, iż winien on obejmować wszystkie istotne obszary badań statystycznych i w większym stopniu niż dotychczas uwzględniać priorytety badawcze jakie w ocenie Prezesa GUS, jako centralnego organu administracji rządowej właściwego w sprawach statystyki, niezbędne będą w najbliższym czasie do pełnej oceny sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. Wiązało się to z szerszym ujmowaniem w obszarach badawczych propozycji realizowanych nie tylko przez GUS, a także przez jednostki spoza tego Urzędu. Podkreślono zwiększającą się rolę statystyki w opracowywaniu informacji na potrzeby samorządów lokalnych. Zwrócono uwagę, iż realizacja znacznej części programu przebiegać będzie już w warunkach członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

Szczególną uwagę poświęcono w projekcie programu na rok 2004 rachunkom narodowym. Obok kontynuacji prac w tej dziedzinie przewidziano m.in. wdrożenie nowych metod szacunków PKB w okresach kwartalnych z uwzględnieniem sezonowości. Realizacja wielu tematów wiązała się z wykorzystaniem wyników spisów powszechnych przeprowadzonych w 2002 r. Znacznemu wzbogaceniu uległa tematyka badawcza, w tym zwłaszcza w obszarze

badań społecznych. W projekcie programu pojawiło się wiele nowych i cyklicznych badań dotyczących takich tematów jak: organizacja i rozkład czasu pracy, praca nierejestrowana, stan wypłat i zobowiązań płacowych wobec pracujących za okresy półroczne, ustawiczne szkolenie zawodowe w przedsiębiorstwach, ścieżki edukacyjne Polaków, stan zdrowia ludności Polski, ekonomiczne aspekty funkcjonowania ochrony zdrowia, ubezpieczenia majątkowe i osobowe w gospodarstwach domowych, uczestnictwo ludności w kulturze, wskaźniki społeczeństwa informacyjnego, wartość obrotu i nowych zamówień w przemyśle, zakup i produkcja mleka oraz przetworów mlecznych, wypadki drogowe, wymiana towarowa z państwami członkowskimi UE i z krajami niebędącymi członkami UE, planowanie przestrzenne w gminie.

Przekazany w czerwcu 2003 r. pod obrady Rady Ministrów projekt programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2004 zawierał łącznie 209 tematów, z tego 127 realizowanych przez służby statystyki publicznej, 45 przez ministerstwa i urzędy centralne i 37 wykonywanych przez GUS we współpracy z resortami i innymi urzędami centralnymi. Program przyjęty został rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 lipca 2003 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2004 (Dz. U. Nr 159, poz. 1538).

Program badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2004 był nowelizowany dwukrotnie: rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 marca 2004 r. i rozporządzeniem z dnia 24 sierpnia 2004 r.

Program badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2005

Przekazany w czerwcu 2004 r. pod obrady Rady Ministrów projekt programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2005 zawierał łącznie 210 tematów, z tego 124 realizowanych przez służby statystyki publicznej, 47 przez ministerstwa i urzędy centralne i 39 wykonywanych przez GUS we współpracy z resortami i innymi urzędami centralnymi. Program przyjęty został rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 lipca 2004 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2005 (Dz. U. Nr 195, poz. 2004).

Zakres tematyczny badań statystycznych na rok 2005 stanowił kontynuację prac badawczych podejmowanych przez statystykę w latach poprzednich uzupełnionych o tematy wynikające z rekomendacji UE jak i bieżących potrzeb informacyjnych kraju. Zgodnie z regulacjami prawnymi UE, badania w zakresie rachunków narodowych zostały rozszerzone o nowy temat dotyczący kwartalnych rachunków finansowych sektora instytucji rządowych i samorządowych. W statystyce rolnictwa ujęto w programie nowe badania w zakresie charakterystyki gospodarstw rolnych oraz temat dotyczący statystycznego systemu informacyjnego obszarów wiejskich. W zakresie rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy znalazł się temat badania resortowego dotyczący środków finansowych asygnowanych przez rząd na działalność badawczo-rozwojową według celów społeczno-ekonomicznych. Rozszerzeniu uległy badania społeczne. W statystyce rynku pracy ujęto badanie dotyczące pracy i obowiązków rodzinnych. Zgodnie z zaleceniami UE w zakresie warunków bytu ludności znalazło się nowe badanie EU-SILC – europejskie badanie warunków życia ludności, a w dziedzinie statystyki edukacji ujęto nowy temat dotyczący ustawicznego szkolenia zawodowego w przedsiębiorstwach. W dziale „Organizacja państwa i samorządu terytorialnego” nowy temat dotyczył prac geodezyjno-kartograficznych.

Program badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2005 był nowelizowany trzykrotnie rozporządzeniami Rady Ministrów z dnia: 20 grudnia 2004 r., 8 lutego 2005 r. i z dnia 5 lipca 2005 r.

Program badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2006

Przyjęty przez Radę Statystyki w czerwcu 2005 r. i przekazany Radzie Ministrów projekt programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2006 zawierał łącznie 211 tematów, z tego 124 realizowanych przez służby statystyki publicznej, 46 przez ministerstwa i urzędy centralne i 41 wykonywanych przez GUS we współpracy z resortami i innymi urzędami centralnymi. Program przyjęty został rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 lipca 2005 r. w sprawie

programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2006 (Dz. U. Nr 178, poz. 1482).

Podobnie jak w poprzednich programach badań istotną uwagę poświęcono rachunkom narodowym i statystyce finansów publicznych. W tej drugiej dziedzinie pojawiło się nowe badanie dotyczące kwartalnego długu publicznego sektora instytucji rządowych i samorządowych. Poszerzono zakres tematyki badań przedsiębiorstw wprowadzając nowe badanie aktywności inwestycyjnej przedsiębiorstw, działalność przedsiębiorstw pośrednictwa kredytowego oraz działalność przedsiębiorstw faktoringowych. W statystyce cen pojawiło się badanie dotyczące konwergencji cen w Polsce po akcesji do UE. W statystyce społecznej, w oparciu o rekomendację Eurostatu, pojawiło się nowe badanie modułowe dotyczące przejścia z pracy na emeryturę, badanie rodzin i generacji oraz badanie reprezentacyjne dotyczące kształcenia dorosłych. .

Program badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2006 był nowelizowany trzykrotnie rozporządzeniami Rady Ministrów z dnia: 20 grudnia 2005 r., 7 czerwca 2006 r. i 12 grudnia 2006 r.

Program badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2007

W czerwcu 2006 r. Rada Statystyki przekazała pod obrady Rady Ministrów projekt programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2007. Zawierał on łącznie 218 tematów, z tego 128 realizowanych przez służby statystyki publicznej, 49 przez ministerstwa i urzędy centralne oraz NBP, 41 wykonywanych przez GUS we współpracy z resortami i innymi urzędami centralnymi oraz NBP. Program przyjęty został rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5 września 2006 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2007 (Dz. U. Nr 170, poz. 1219).

Zakres badań wzbogacony został kilkoma istotnymi tematami. W związku z koniecznością wywiązywania się Polski z obowiązków informacyjnych wobec Europejskiego Banku Centralnego ujęto w programie nowy temat dotyczący kwartalnych rachunków finansowych według sektorów instytucjonalnych,

realizowany przez Prezesa NBP wspólnie z Prezesem GUS. Statystyka finansów publicznych poszerzona została o badanie należności, zobowiązań, poręczeń i gwarancji jednostek sektora finansów publicznych, a statystyka przedsiębiorstw niefinansowych i finansowych o nowe dwa tematy dotyczące procesów organizowania się przedsiębiorstw w grupy i działalności przedsiębiorstw leasingowych. Obowiązki związane z przekazywaniem danych na potrzeby Wspólnej Polityki Rolnej sprawiły pojawienie się w programie badania struktury gospodarstw rolnych. Na potrzeby obserwacji zmian cen w polskim handlu zagranicznym pojawiło się w programie nowe badanie indeksów cen eksportu i importu. W ramach problematyki dotyczącej aktywności ekonomicznej ludności ujęte zostało nowe badanie modułowe wypadków przy pracy i problemów zdrowotnych związanych z pracą. Ponadto w statystyce społecznej znalazły się nowe badania: reprezentacyjne ochrony zdrowia w gospodarstwach domowych i dotyczące sytuacji ekonomicznej podmiotów prowadzących działalność związaną z turystyką. Tematyka warunków bytu ludności została wzbogacona o temat dotyczący oddziaływania procesów inflacyjnych na kształtowanie się popytu konsumpcyjnego, skłonności do oszczędzania i zadłużania się gospodarstw domowych. W programie na rok 2007 znalazły się też prace przygotowawcze do Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań jaki, zgodnie z zaleceniami Komisji Statystycznej ONZ i Eurostatu, Polska planuje przeprowadzić w 2011 r.

Do zakończenia kadencji Rady Statystyki program badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2007 był nowelizowany raz: rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 maja 2007 r.

Program badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2008

W czerwcu 2007 r. Rada Statystyki przyjęła projekt programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2008 r. Zawiera on znaczne rozszerzenie dotychczasowej tematyki badawczej. Obok prac nad Narodowym Spisem Powszechnym Ludności i Mieszkań w projekcie programu znalazły się prace przygotowawcze do Powszechnego Spisu Rolnego planowanego na rok 2010. W zakresie statystyki społecznej pojawiły się nowe badania dotyczące zasobów

migracyjnych, przepływów ludności związanych z zatrudnieniem, uczestnictwa Polaków w sporcie i rekreacji ruchowej i karier zawodowych osób posiadających stopień naukowy doktora. W statystyce gospodarczej nowe badania dotyczyć będą działalności podmiotów posiadających udziały w podmiotach z siedzibą za granicą, rachunków ekonomicznych rolnictwa, aktywów i zobowiązań funduszy inwestycyjnych, cen producentów usług i cen sprzętu i urządzeń telekomunikacyjnych oraz cen urządzeń instalowanych w obiektach telekomunikacyjnych. Ponadto w projekcie programu badań statystycznych na rok 2008 znalazły się badania cykliczne w zakresie: fundacji i stowarzyszeń oraz jednostek organizacyjnych Kościoła Katolickiego, innych kościołów i związków wyznaniowych, struktury wynagrodzeń, kosztów pracy, innowacji w sektorze usług oraz bilans przepływów międzygałęziowych w bieżących cenach bazowych.

Projekt programu zawiera 226 tematów badań, z tego 140 realizowanych przez służby statystyki publicznej, 45 przez ministerstwa i urzędy centralne oraz NBP, 41 wykonywanych przez GUS we współpracy z resortami i innymi urzędami centralnymi oraz NBP.

Ocena realizacji programów badań statystycznych

Rada Statystyki na bieżąco monitorowała realizację programów badań statystycznych w GUS i w jednostkach spoza tego Urzędu. Dwukrotnie w ciągu roku temat był przedmiotem obrad posiedzeń plenarnych. Rada zapoznawała się z przebiegiem badań statystycznych w I półroczu każdego roku, a następnie – zgodnie ze statutowym obowiązkiem - oceniała realizację w ciągu całego roku.

Realizację programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2002, Rada oceniła w maju 2003 r., programu na rok 2003 – w maju 2004 r., programu na rok 2004 – w maju 2005 r., programu na rok 2005 w maju 2006 r., programu na rok 2006 - w czerwcu 2007 r.

Na podstawie informacji przedstawionych przez GUS i uzyskanych bezpośrednio od autorów badań spoza tego Urzędu, Rada Statystyki pozytywnie

oceniła realizację badań statystycznych statystyki publicznej zawartych w poszczególnych programach.

Tematyka posiedzeń plenarnych

Podstawowym warunkiem prawidłowej realizacji prac nad projektami programów badań statystycznych było dokonywanie przez Radę Statystyki przeglądów kolejnych działów statystyki publicznej oraz monitoring najistotniejszych dla statystyki problemów. Oceniając stan aktualny badań w danym obszarze, wskazywano na niedostatki oraz na możliwości podwyższenia jakości badań jak zakresu badawczego.

Przeglądy dziedzin statystyki publicznej

Rada Statystyki III kadencji dokonała przeglądu następujących dziedzin:

- INTRASTAT – system statystyki handlu pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej (2002),
- Wykorzystywanie statystyki publicznej dla potrzeb przedsiębiorstw ze szczególnym uwzględnieniem sektora małych i średnich przedsiębiorstw (2002),
- Badania statystyczne szarej strefy w Polsce i w innych krajach (2003),
- System statystyczny międzynarodowego handlu towarami, ze szczególnym uwzględnieniem wdrażania systemu INTRASTAT (2004),
- Badania koniunktury – zakres, metodologia, organizacja, kierunki rozwoju (2002),
- Założenia restrukturyzacji statystyki rolnictwa w Polsce z uwzględnieniem IACS i innych systemów administracyjnych (2002),
- Statystyka zdrowia w świetle reformy systemu ochrony zdrowia oraz wniosków z I Kongresu Demograficznego (2003),
- Równouprawnienie kobiet i mężczyzn w statystyce publicznej (2003),

- Badania statystyczne w ubezpieczeniach majątkowych, osobowych i życiowych (ubezpieczycieli i ubezpieczonych – gospodarstw domowych i przedsiębiorstw) oraz otwartych funduszy emerytalnych (2003),
- Przegląd badań statystyki publicznej i systemów administracyjnych źródeł danych prowadzonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (2003),
- Przegląd badań statystyki publicznej i systemu administracyjnych źródeł danych prowadzonych przez Ministra Sprawiedliwości (2003),
- Statystyka kultury - dotychczasowy zakres, nowe potrzeby, możliwości realizacji- w nawiązaniu do celów nakreślonych w strategii rozwoju kultury (2004),
- Rachunki narodowe i statystyka finansów publicznych – stan dostosowań, nowe wymagania, kierunki prac (2004),
- Zamierzenia i potrzeby badawcze w statystyce turystyki (2005),
- System statystyki rynku pracy w świetle zobowiązań międzynarodowych (w X rocznicę ratyfikowania Konwencji MOP w sprawie statystyki pracy) (2005),
- Badania statystyczne stanu i ochrony środowiska (2005),
- Statystyka ochrony konsumenta - dotychczasowy zakres badawczy oraz potrzeby w kontekście planowanego ujęcia tematu w programie badań statystyki publicznej (2005),
- Statystyka ochrony konkurencji - dotychczasowy zakres badawczy oraz potrzeby w kontekście planowanego ujęcia tematu w programie badań statystyki publicznej (2005),
- Statystyka finansów publicznych – stan prac międzyresortowego Zespołu ds. Statystyki Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych (2006),
- Statystyka sportu (2006),
- Niepełnosprawni w statystyce (2006),
- Dziecko w statystyce (2006),
- Statystyka gospodarki morskiej (2006),
- Badania statystyczne z zakresu działalności badawczo-rozwojowej i innowacji (2006),

- Rachunki narodowe według sektorów i podsektorów instytucjonalnych – stan prac (2006),
- Alternatywne źródła danych w statystyce handlu zagranicznego (2006),
- Narodowy Rachunek Zdrowia (2006),
- Statystyka organizacji pozarządowych (fundacji, stowarzyszeń, organizacji pożytku publicznego i innych), Trzeci sektor - (2006,2007),
- Europejskie Badanie Dochodów i Warunków Życia Ludności (2007),
- Warunki Życia Emerytów i Rencistów (2007),
- Statystyka metropolitarna jako wyzwanie (2007),
- Transfery z Unii Europejskiej w rachunkach narodowych i notyfikacji fiskalnej – źródła danych i metodyka (2007).

Spisy Powszechne

- Wyniki wstępne NSP i PSR . Ocena przebiegu spisów (2002), Próba oceny spisów powszechnych 2002 z punktu widzenia potrzeb i zadań polityki społecznej i gospodarczej (2003),
- Przygotowania GUS do Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań oraz Powszechnego Spisu Rolnego (2006).

Nowe usługi w statystyce

- Statystyka firm pośrednictwa kredytowego, firm leasingowych i firm faktoringowych – zamierzenia i potrzeby badawcze (2005),
- Statystyka działalności firm windykacyjnych, komorników i likwidatorów firm (syndyków masy upadłościowej) (2005),
- Statystyka działalności podmiotów gospodarczych w dziedzinach: zarządzania nieruchomościami, obrotu nieruchomościami oraz w zakresie wyceny majątkowej nieruchomości (2005),
- Statystyka działalności podmiotów gospodarczych w dziedzinie rachunkowo-księgowej, biegłych rewidentów i audytorów oraz doradztwa podatkowego (2005),

- Statystyka działalności detektywistycznej i ochroniarskiej (2006),
- Statystyka usług telekomunikacyjnych, pocztowych i kurierskich (2007).

Spółeczeństwo informacyjne

- Statystyka publiczna wobec rozwoju społeczeństwa informacyjnego (2003),
- Spółeczeństwo informacyjne – badania statystyczne w zakresie informatyzacji (2004),
- Spółeczeństwo informacyjne (2005).

Projekt programu badań statystycznych na rok 2006 na tle wspólnotowego programu statystycznego na lata 2003-2007 w zakresie:

- wykorzystania administracyjnych źródeł danych w statystyce publicznej (2004),
- badań dotyczących przedsiębiorstw oraz społeczeństwa innowacyjnego (2004),
- badań ochrony środowiska, gospodarki żywnościowej, rolnictwa i wspólnej polityki rolnej (2005),
- zagadnień społecznych, warunków życia i pracy oraz statystyki ludności (2005),
- polityki regionalnej (2005).

Systemy administracyjne

- System uniwersalnej informacji o szkołach (koncepcja systemu – 2002, podsumowanie prac nad systemem informacyjnym oświaty oraz nowe potrzeby statystyczne w dziedzinie edukacji – 2004, System Informacji Oświatowej - ocena funkcjonowania pod kątem wykorzystania dla potrzeb statystyki publicznej – 2005,
- Możliwości wykorzystania zasobów geodezyjnych i kartograficznych w statystyce publicznej (2003),
- IACS – stan prac nad systemem i możliwości wykorzystania go w statystyce publicznej jako administracyjne źródło danych (2004),
- Administracyjne źródła danych KG Policji w statystyce publicznej (2004),

- Ocena prac nad wykorzystaniem administracyjnych źródeł danych w statystyce publicznej (2004),
- PESEL – wykorzystania systemu w statystyce ludności (2004),
- Ocena funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli (IACS) pod kątem wykorzystania dla potrzeb statystyki publicznej (2005)
- Ocena perspektyw rozwoju Systemu Informatycznego Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności (SIMIK) pod kątem jego wykorzystania jako administracyjnego źródła danych dla statystyki publicznej (2005),
- Problemy związane z efektywnym wykorzystaniem administracyjnych źródeł danych w statystyce publicznej (2006),
- Przyjęcie stanowiska Rady Statystyki dotyczącego problemów związanych z wykorzystaniem administracyjnych źródeł danych przez statystykę publiczną (2006),
- PESEL 2 – postęp prac nad budową systemu w powiązaniu z wykorzystaniem jego zasobów dla potrzeb statystyki publicznej (2006),
- System identyfikacji podmiotów w rejestrach administracyjnych z punktu widzenia optymalnego wykorzystania rejestru REGON (2007).

Prace okołoprogramowe GUS

- Obowiązki informacyjne GUS wobec społeczeństwa, gospodarki, administracji i mediów (2003),
- Koszty badań statystyki publicznej w rocznych programach: ocena, szacowanie, planowanie i ich rozliczanie na poszczególne badania. (2003),
- Przyjęcie opinii Rady Statystyki dotyczącej projektu ustawy o zmianie ustawy o statystyce publicznej (2004),
- Informacja o pracach metodologicznych prowadzonych w GUS (2004),
- Przegląd badań cyklicznych i jednorazowych w programach badań statystycznych za lata 1996-2006 oraz założenia na lata następne (2005),
- Polska Klasyfikacja Działalności 2007 – założenia i przebieg prac (2006),

- Jakość statystyki publicznej w świetle zasad Europejskiego Kodeksu Praktyk Statystycznych (2007).

Pozostałe tematy posiedzeń plenarnych

- Statystyka publiczna wobec nowych potrzeb samorządu terytorialnego wynikających głównie z członkostwa w Unii Europejskiej (2003),
- System monitorowania funduszy unijnych i jego powiązanie ze statystyką publiczną (2003),
- Wnioski z I Kongresu Demograficznego dla badań statystyki publicznej (2003),
- Informację z konferencji E-SOCIETY (2003),
- Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) (2004),
- Indeksy rozwoju społecznego (2004),
- Międzynarodowe Standardy Rachunkowości a statystyka publiczna (2004),
- Procedura opracowywania stanowisk Rządu w sprawie dokumentów Unii Europejskiej,
- Projekt zmian Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych na poziomie NTS 3 (2006),
- Wpływ wdrożenia Międzynarodowych Standardów Rachunkowości na dane wynikowe statystyki publicznej (2006).

Wykaz ważniejszych wniosków zgłoszonych podczas posiedzeń plenarnych Rady

W trakcie omawiania poszczególnych dziedzin statystyki jak i przeglądu istotnych dla niej problemów, członkowie Rady przyjęli i przekazali do realizacji szereg uwag, wniosków i sugestii.

- W zakresie **statystyki małych i średnich** przedsiębiorstw Rada wskazywała na konieczność pogłębiania zakresu badawczego o tych jednostkach i zarazem rozszerzenia oferty informacyjnej dla nich. Biorąc pod uwagę znaczną dynamikę

zmian zachodzących w małych i średnich jednostkach oraz potrzebę przekazywania o nich szybkich informacji do wykorzystania w polityce gospodarczej kraju, wskazywano na konieczność zwiększenia częstotliwości pozyskiwania danych o tych jednostkach i również szybsze niż dotychczas ich opracowywanie.

- Rozpatrując trzykrotnie temat **społeczeństwa informacyjnego** Rada Statystyki zwracała uwagę na rolę statystyki publicznej, która z jednej strony stanowić winna narzędzie obserwacji rozwoju społeczeństwa informacyjnego i kreowania wiedzy o nim, a z drugiej strony winna stwarzać odpowiednio zakresowo i jakościowo podaż danych, który stymulowałyby rozwój tego społeczeństwa jako informacyjnego. Wskazano, iż praktycznie polska statystyka znajduje się we wstępnym etapie opisywania społeczeństwa informacyjnego. Dotychczas pozyskiwane wskaźniki dotyczą tylko powszechności, dostępu i infrastruktury technicznej, co oznacza, że do podjęcia zostaje większość wskaźników opisujących społeczeństwo informacyjne zarówno w zakresie zmian gospodarczych jak i społecznych. Rada podkreśliła istniejącą możliwość dość łatwego określenia przyszłych potrzeb informacyjnych dotyczących rozwoju społeczeństwa informacyjnego, tak aby podjęte zostały niezwłoczne prace umożliwiające opis społeczeństwa informacyjnego w najbliższym czasie.

Ogólnie Rada Statystyki pozytywnie oceniła aktualny stan badań statystycznych społeczeństwa informacyjnego zaspokajający potrzeby krajowe i międzynarodowe zgodnie z rekomendacjami UE. Wskazała zarazem na potrzebę dalszego rozwoju tej dziedziny statystyki i rozszerzenia badań o takie zagadnienia jak: wpływ rozwoju nowych technologii informatycznych na efektywność działania przedsiębiorstw, styl życia, jakość pracy, kulturę, edukację, itp.

- W 2005 r. Rada podjęła tematykę statystyki nowych, **szybko rozwijających się dziedzin usług rynkowych**. Dotyczyły one: firm pośrednictwa kredytowego, firm leasingowych i firm faktoringowych firm windykacyjnych, usług komorników i likwidatorów firm (syndyków masy upadłościowej), zarządzania nieruchomościami, obrotu nieruchomościami, wyceny majątkowej nieruchomości, działalności podmiotów gospodarczych w dziedzinie rachunkowo-księgowej, biegłych

rewidentów i audytorów oraz doradztwa podatkowego, działalności detektywistycznej i ochroniarskiej, usług telekomunikacyjnych, pocztowych i kurierskich. Na kolejne posiedzenia plenarne zapraszani byli zarówno autorzy badań tej dziedziny w GUS i w innych resortach jak i przedstawiciele jednostek gospodarczych zajmujących się tymi usługami. Rada zwracała uwagę zarówno na konieczność objęcia kompleksowymi badaniami poszczególnych dziedzin usług jak zapewnienia odpowiedniego zakresu informacyjnego niezbędnego tym jednostkom do prowadzenia bieżącej działalności. W efekcie w kolejnych programach badań tematyka ta została znacznie rozszerzona.

- Rada Statystyki r. wskazała na potrzebę podjęcia **badania zatrudnienia absolwentów**, którego wyniki pozwoliłyby na ocenę skutków wprowadzenia w życie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę. Ustawa ta przyjęła na lata 2003-2005 różnicowanie wysokości minimalnego wynagrodzenia dla absolwentów w celu ułatwienie podejmowania pracy przez absolwentów,
- W wyniku wniosku Rady włączono do badań statystycznych pytanie dotyczące **utworzenia i wykorzystania zakładowego funduszu szkoleniowego** – w związku z przyjętą w 2004 r. ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w której znajdował się przepis pozwalający pracodawcom na tworzenie w ramach posiadanych środków zakładowego funduszu szkoleniowego, przeznaczonego na finansowanie lub współfinansowanie kosztów kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców.
- Rada wskazywała na potrzebę **rozszerzenia badań w zakresie kultury** szczególnie o zjawiska dotyczące nowych technologii audiowizualnych jak DVD oraz Internetu.
- Rada wskazywała na potrzebę dostosowania zakresu podmiotowego i przedmiotowego **badania dotyczącego wynagrodzeń w gospodarce narodowej** do aktualnych przepisów ustawy o minimalnym wynagrodzeniu.
- Rada wpłynęła na uzupełnienie programu badań statystycznych o nowe, szybko narastające zjawisko **na rynku pracy**, jakim jest nieterminowe dokonywanie wypłat wynagrodzeń przez pracodawców.

- Rada sugerowała rozważenie możliwości ujęcia w tematyce badawczej problematyki dotyczącej **bezpiecznej (jakości) żywności**. Wskazała na możliwość włączenia do prac nad tym tematem przedstawicieli Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministra Zdrowia i Ministra Środowiska.
- Podczas posiedzenia poświęconego **statystyce zdrowia** Rada zwróciła uwagę m.in. na szereg występujących jeszcze w tej dziedzinie niedostatków związanych z rozbieżnościami w rejestrach tworzonych na potrzeby Narodowego Funduszu Zdrowia wynikających z niejednorodnych definicji i metodologii. Rada wskazała na możliwość wyposażenia szpitali w jednolite oprogramowanie umożliwiające rejestrację bieżącej działalności placówki i wykorzystanie danych na potrzeby statystyki. Rada sugerowała również rozważenie możliwości przygotowania ustawy o systemie informacji dotyczącej ochrony zdrowia (wzorem Systemu Informacji Oświatowej) oraz opracowanie ogólnopolskiego rachunku zdrowia.
- Rada wskazała na konieczność podjęcia prac nad zintegrowanym **systemem informacji statystycznej w zakresie pomocy społecznej**. Uzasadniając potrzebę Rada zaznaczyła, iż rozproszone i zarazem szczupłe źródła finansowania pomocy społecznej, a jednocześnie duże potrzeby w tym zakresie wskazują na potrzebę racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi w czym bardzo pomocny byłby system informacji statystycznej obejmujący swoim zakresem dane o różnych źródłach tej pomocy, tj. zarówno powiązanych z budżetem państwa, budżetami samorządowymi jak i jednostkami pozarządowymi. Jednocześnie wskazała na szereg barier i trudności w realizacji takiego systemu wynikających przede wszystkim z ograniczonych możliwości w pozyskiwaniu danych z samorządów terenowych jak i dotarcia do organizacji pozarządowych. Rada określiła podstawowy zakres informacji jaki powinien znajdować się w systemie, jak również wskazała na potrzebę określenia gospodarza tego systemu. W wyniku inicjatywy Rady Prezes GUS zobowiązał się do podjęcia prac metodologicznych nad przedmiotowym systemem.
- Omawiając **wyniki wstępne spisów powszechnych 2002** oraz program dalszego ich wykorzystanie Rada zainicjowała pisemne wystąpienia GUS do

wybranych odbiorców danych statystycznych (przede wszystkim w obszarze nauki i szkolnictwa wyższego) zwracające uwagę na możliwości związane z wykorzystaniem wyników spisów.

- Rada Statystyki od początku **kadencji monitorowała prace nad resortowym Systemem Informacji Oświatowej (SIO)**, któremu poświęciła 3 posiedzenia, podczas których sugerowała zastosowanie określonych rozwiązań pozwalających na wykorzystanie systemu przez statystykę publiczną. W efekcie prowadzonych prac w projekcie programu badań na rok 2008 w miejscu dotyczącym źródeł informacji system SIO zastąpił dotychczas wykorzystywane formularze.
- Rada postulowała opracowywanie szeregu **rachunków satelitarnych** stanowiących istotne, uzupełniające źródło danych w takich dziedzinach jak: ochrona zdrowia, kultura, turystyka,
- Podczas omawiania szeregu tematów Rada zwracała uwagę na możliwość wykorzystywania danych ze **statystyk lustrzanych**. Dotyczyło to m.in. migracji Polaków, handlu zagranicznego, wymiany turystycznej i związanych z nią wydatków, itp.

Opinie, oceny formułowane przez Radę Statystyki

- Rada Statystyki dokonała oceny stanu dostosowania polskiej statystyki publicznej do wymogów Unii Europejskiej kilka dni przed wejściem Polski do Unii. Rada Statystyki oceniła ogólnie pozytywnie stan dostosowania polskiej statystyki publicznej do wymogów UE zarówno od strony legislacyjnej jak i realizacji badań oraz przekazywania danych do instytucji i organizacji unijnych. Wskazała na Kompleksowy Raport Monitorujący z listopada 2003 r., w którym Komisja Europejska stwierdziła, iż Polska w zasadniczym zakresie statystyki wywiązuje się z zobowiązań wynikających z negocjacji akcesyjnych, niemniej jednak musi poprawić jakość oraz terminowość danych w takich dziedzinach

statystyki, jak rachunki narodowe, finanse publiczne, dochody, warunki bytowe ludności.

Rada Statystyki wskazała na problemy wymagające rozwiązania. Za niezbędne uznano: (wymienianą w dokumentach Eurostatu) ściślejszą współpracę między Ministerstwem Finansów, GUS i NBP w celu doskonalenia metodologii i sprawozdawczości statystycznej w obszarze statystyki fiskalnej, rozwiązanie problemów związanych z systemem statystycznym handlu z innymi krajami jak również problemów wynikłych w trakcie wdrażania Systemu Informatycznego Monitoringu i Kontroli Finansowej (SIMIK), który stanowić ma uniwersalne narzędzie do zarządzania, monitorowania, kontroli i oceny realizacji zadań finansowanych z funduszy UE. Wśród dziedzin statystyki wymagających wprowadzenia i stosowania nowych rozwiązań Rada wymieniła statystykę społeczeństwa informacyjnego. Rada wskazała ponadto na konieczność intensyfikacji prac nad lepszym wykorzystaniem danych pochodzących ze źródeł administracyjnych oraz dostosowania do zaleceń unijnych sprawozdawczości statystycznej dotyczącej transportu morskiego.

- Oceniając we wrześniu 2004 r. realizację ustawy o rolniczych badaniach rynkowych i Zintegrowany System Informacji Rolniczej, Rada pozytywnie oceniła funkcjonowanie systemu z punktu widzenia zaspokajania potrzeb krajowych, w tym przede wszystkim biznesu rolno-spożywczego oraz obowiązków wobec Unii Europejskiej. Pozytywnie oceniła również współpracę Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z GUS, w tym w zakresie wymiany informacji i wykorzystania danych z systemu w statystyce publicznej.
- W lutym 2005 r. Rada Statystyki opiniowała projekt ustawy o Aktuariuszu Krajowym. W swojej opinii Rada Statystyki wyraziła m.in. pogląd, że nowy organ powinien w maksymalnym stopniu wykorzystywać do nowych zadań dorobek już istniejących instytucji, zwłaszcza ich opracowań i materiałów oraz blisko z nimi współpracować. Rada zaznaczyła, iż opracowywanie i publikowanie prognoz demograficznych oraz tablic trwania życia powinno

pozostać nadal jako jedno z ważnych statutowych zadań GUS, który dysponuje w tej dziedzinie dobrze wykształconą kadrą, w tym znającą rachunek aktuarny, a badania demograficzne prowadzi w szerokim kontekście badań społecznych, zgodnie z dyrektywami UE i Eurostatu, a także Komisji Statystycznej ONZ.

- W czerwcu 2005 r. projekt stanowiska Rządu, w którym zawarta została opinia Rady Statystyki dotyczył Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niezależności, wiarygodności i odpowiedzialności krajowych i wspólnotowych organów statystycznych (COM(2005)217 wraz z zaleceniem Komisji w tej sprawie. Komunikat przedstawiał Europejski Kodeks Praktyk Statystycznych składający się z 15 zasad, których stosowanie ma służyć zwiększeniu zaufania do organów statystycznych oraz poprawie jakości danych statystycznych. W swojej opinii Rady wyraziła stanowisko partnerów społecznych, pozytywnie oceniła wspomniany kodeks, podzieliła stanowisko Komisji w sprawie ustanowienia zewnętrznego organu doradczego nad Europejskim Systemem Statystycznym oraz poparła priorytetyzację działań statystycznych i uwzględnienie wśród priorytetów statystyki małych i średnich przedsiębiorstw.
- W styczniu 2006 r. – na wniosek Prezesa GUS – Rada ustosunkowywała się do propozycji zmiany godzin upubliczniania przez GUS makroekonomicznych informacji statystycznych.
- Po przedyskutowaniu problemów związanych z efektywnym wykorzystaniem administracyjnych źródeł danych w statystyce publicznej Rada sformułowała (w marcu 2006) opinię dotyczącą barier ograniczających dalsze, pełniejsze wykorzystywanie przez statystykę publiczną administracyjnych źródeł danych. Opinia zawierała m.in. propozycje dotyczące regulacji prawnych, które zakładałyby tworzenie administracyjnych źródeł danych w uzgodnieniu z Prezesem GUS oraz określiłyby relacje innych tajemnic w stosunku do

tajemnicy statystycznej, tak aby nie występowały takie problemy jak miały miejsce z pozyskiwaniem przez GUS danych z systemu podatkowego czy z wykorzystaniem danych w rejestrów Ministra Zdrowia i z PESEL z uwagi na ochronę danych osobowych.

Rada podkreśliła, iż efektywność wykorzystania danych ujętych w administracyjnych systemach informacyjnych i rejestrach jest istotnym warunkiem podnoszenia jakości statystyki przy jednoczesnym zmniejszaniu jej kosztów. Wskazując na postęp w omawianej dziedzinie Rada zwróciła zarazem uwagę, że nie dotyczy on najważniejszych rejestrów i systemów, bowiem występują w ich wypadku problemy związane najczęściej z brakiem współpracy pomiędzy służbami statystycznymi a służbami dysponentów systemów administracyjnych wynikające z niewystarczających przepisów prawnych i procedur ustalających tę współpracę. W swojej opinii Rada podkreśliła, iż usprawnienie procesu wykorzystania systemów i rejestrów administracyjnych na rzecz statystyki publicznej nie wymaga zmian systemowych lecz jedynie stworzenia narzędzi i procedur dla współdziałania zainteresowanych służb i podmiotów oraz uzupełnienia przepisów prawnych. Opinia została przekazana do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i do Prezesa GUS.

- W trakcie obrad poświęconych projektowi zmian Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych na poziomie NTS 3 Rada przyjęła opinię, w której podzieliła stanowisko Min. Rozwoju Regionalnego dotyczące potrzeby dokonania zmian Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych na poziomie NTS 3 polegających na zasadniczym zwiększeniu liczby podregionów, co wynika z nowych uwarunkowań członkostwa Polski w Unii Europejskiej, stwierdzając zarazem, że proponowane w związku z tym znaczne zwiększenie liczby podregionów NTS 3 będzie wymagało istotnych zmian organizacji oraz finansowania badań statystycznych. Rada uznała, że GUS oraz współpracujące z nim instytucje, będą w stanie zapewnić odpowiednie informacje statystyczne spełniające wymogi europejskich standardów w zakresie

jakości danych, pod warunkiem przeprowadzenia odpowiednich prac przygotowawczych oraz zapewnienia ich sfinansowania od początku 2007 r. Rada określiła zakres tych prac oraz ich koszt.

- Rada Statystyki pozytywnie zaopiniowała projekt decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia Europejskiego Komitetu Doradczego ds. Polityki Wspólnoty w zakresie Informacji Statystycznych (COM)(2006/653) oraz projekt stanowiska Rządu (opracowanego przez GUS) w odniesieniu do przedmiotowego dokumentu. Rada zaznaczyła przy tym, iż w wyniku realizacji wymienionych w decyzji założeń nastąpi wzmocnienie koordynacji celów i priorytetów wspólnotowej polityki w zakresie informacji statystycznej z uwzględnieniem wymagań użytkowników i oceny kosztów ponoszonych przez producentów informacji statystycznych.
- Rada Statystyki rozpatrzyła i poparła projekt stanowiska Rządu (przygotowanego przez GUS) w odniesieniu do opracowanego przez Komisję projektu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie statystycznego programu Wspólnoty na lata 2008-2012. Zwróciła przy tym uwagę na konieczność opracowania oceny skutków finansowych wprowadzenia w polskim programie zmian w badaniach statystycznych rozwiązań wynikających z programu UE.
- W styczniu 2007 r. Rada przyjęła opinię w sprawie prac nad statystyką działalności instytucji trzeciego sektora. W opinii Rada, stwierdzając zasadność powołania Zespołu ds. systemu informacji o podmiotach trzeciego sektora, postulowała, aby podjęte przezeń prace miały na celu w pierwszym rzędzie określenie propozycji zakresu podmiotowego, skali oraz kierunków badań statystycznych tego sektora opartych o analizę potrzeb informacyjnych. Rada zaproponowała, aby prowadząc te prace Zespół dokonał analizy funkcji społecznych i perspektyw rozwoju podmiotów trzeciego sektora i sformułował na jej podstawie kryteria przynależności do niego poszczególnych grup

podmiotów oraz ukierunkował badania zgodnie z potrzebami informacyjnymi z uwzględnieniem m.in. potrzeby pomiaru dynamiki aktywności obywatelskiej oraz strumieni środków kierowanych z gospodarki i instytucji publicznych na cele społeczne za pośrednictwem trzeciego sektora. Ponadto Rada postulowała rozszerzenie składu Zespołu o ekspertów zewnętrznych, specjalistów w zakresie badania aktywności obywatelskiej i społecznej oraz przedstawicieli resortów nadzorujących podmioty trzeciego sektora. Zaznaczyła również, iż Zespół winien dokończyć analizy administracyjnych źródeł danych dotyczących trzeciego sektora oraz przygotować propozycje udoskonalenia systemu ich prowadzenia i wykorzystywania.

- W lutym 2007 r. podczas rozpatrywania tematu pn. „System identyfikacji podmiotów w rejestrach administracyjnych z punktu widzenia optymalnego wykorzystania rejestru REGON” Rada Statystyki przedstawiła opinię dotyczącą optymalnej realizacji w rejestrach administracyjnych systemu identyfikacji podmiotów gospodarki narodowej, w tym przedsiębiorców. Wymieniony temat podjęty był w związku z prowadzonymi pracami rządowymi nad nowelizacją ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, w celu wprowadzenia ułatwień w zakresie rejestracji dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (potocznie nazywanych „wprowadzeniem zasady jednego okienka rejestracyjnego”). W swojej opinii Rada wskazała na warunki jakie winny być spełnione jeżeli ma nastąpić rzeczywiste ułatwienie dla przedsiębiorców, nie ograniczające zarazem, lecz harmonizujące potrzeby informacyjne państwa i instytucji publicznych będących użytkownikami rejestrów.
- W marcu 2007 r., na prośbę Prezesa GUS, Rada przedstawiła opinię dotyczącą opracowanych przez GUS “Założeń do koncepcji przeklasyfikowania podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON przed dniem ogłoszenia wdrożenia PKD 2007 do krajowych rejestrów urzędowych”.

- W czerwcu 2007 r. Rada przyjęła propozycje kierunków zmian w ustawie o statystyce publicznej. Zwróciła w nich m.in. uwagę na konieczność umocnienia roli i poszerzenia uprawnień Prezesa GUS oraz udoskonalenia systemu planowania i organizacji badań statystycznych. Propozycje kierunków zmian w ustawie o statystyce publicznej Rada Statystyki przekazała Prezesowi GUS **prof. dr hab. Józefowi Oleńskiemu** oraz do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Udział we współpracy międzynarodowej

- W dniach: 20-21 października 2005 r. Rada Statystyki gościła delegację Czarnogóry (***Ilija Stanisic** - Dyrektor MONSTAT, **Rajko Lakovic** - Asystent Dyrektora MONSTAT, **Radmila Radunovic** – **Urząd Podatkowy, Mileva Todorovic** – **asystent Ministra Pracy i Polityki Społecznej, Vladimir Kavacic** – **Sekretarz Ministra Finansów***), która zapoznała się z organizacją i funkcjonowaniem Rady Statystyki.

Delegacja zapoznała się ze strukturą organizacyjną GUS, współpracą pomiędzy wszystkimi instytucjami systemu statystyki publicznej, ich zadaniami i podziałem obowiązków w ramach statystyki publicznej.

Podczas spotkania z delegacją Czarnogóry Przewodniczący Rady Statystyki omówił rolę, zadania i zakres działalności statutowej Rady Statystyki, jej strukturę wewnętrzną i funkcjonowanie (skład, organizacja, częstotliwość posiedzeń itd.), przepisy zapewniające bezstronność polityczną Rady oraz obowiązki Rady w zakresie prac nad programem badań statystycznych. Z delegacją spotkali się członkowie Rady Statystyki, którzy przedstawili wybrane obszary pracy Rady: ***prof. Józef Zegar*** zaprezentował statystykę gospodarczą, ***Maciej Król*** - integrację statystyki ze standardami UE, ***Elżbieta Bartkowska*** - statystykę finansową, ***Dr hab. Krzysztof Marczewski*** - koszty badań statystycznych, ***Andrzej Lubiowski*** - statystykę z i dla samorządu terytorialnego, ***prof. Jan Paradysz*** - statystykę regionalną, ***Elżbieta J. Syrda*** - statystykę małych i średnich przedsiębiorstw oraz zagadnienia związane ze

społeczeństwem informacyjnym. Następnie goście uczestniczyli w XXXVI posiedzeniu plenarnym Rady Statystyki.

- Podczas wizyty studialnej w GUS przedstawiciele **Państwowego Komitetu Statystyki Ukrainy** jaka odbyła się w dniach 3-7 lipca 2006 r. w ramach programu TACIS – Statystyka 8 „Reforma statystyki publicznej na Ukrainie”, goście zapoznali się z historią powołania i pracami Rady Statystyki oraz spotkali się z wybranymi członkami Rady. Działalność Rady i jej wpływ na program prac statystyki państwowej przedstawił Przewodniczący Rady, a członkowie Rady omówili swoją rolę w Radzie jako przedstawiciele określonych grup użytkowników statystyki.
- W listopadzie 2006 r. **Przewodniczący Rady prof. dr Franciszek Kubiczek** spotkał się z **Jean-Louis Bodin** – kluczowym ekspertem programu TACIS, w ramach konsultacji związanych z przedstawieniem końcowych rekomendacji w sprawie wzmocnienia dialogu producenci – użytkownicy statystyki i poprawy rozpowszechniania statystyki publicznej na Ukrainie.
- W marcu 2007 r. **Przewodniczący Rady Statystyki prof. dr Franciszek Kubiczek** uczestniczył w spotkaniu z delegacją statystyków Białorusi (na czele z **Galina Gasiuk** – I zastępcą Ministra Statystyki i Analiz Białorusi), której celem było zapoznanie się ze sposobem funkcjonowania i organizacją systemu statystyki publicznej w Polsce. Przewodniczący przedstawił zasady funkcjonowania Rady Statystyki jako organu użytkowników statystyki, jej skład osobowy, zadania i cele oraz zakres współpracy z administracją rządową i innymi jednostkami.
- 26 kwietnia 2007 r. **Przewodniczący Rady Statystyki prof. dr Franciszek Kubiczek, prof. dr hab. Krzysztof Marczewski i Elżbieta J. Syrda** uczestniczyli w spotkaniu z delegacją ekspertów zagranicznych (**Olav Ljones** – przewodniczący delegacji, zastępca dyrektora generalnego Statistics Norway, **Jean-Etienne Chapron** - główny inspektor Institut National de la Statistique et des Études Économiques – INSEE, **Peter Bekx** - Dyrektor Dyrektoriatu Statystyki Gospodarczej Eurostat) jakie odbyło się w ramach udziału w

przeeglądzie partnerskim dotyczącym wdrażania zasad Europejskiego Kodeksu Praktyk Statystycznych do polskiej statystyki publicznej. Dyskusja ekspertów z przedstawicielami Rady Statystyki dotyczyła: niezależności statystyki publicznej w kontekście regulacji prawnych w ustawie o statystyce publicznej odnoszących się do Rady Statystyki, zaangażowania i roli Rady Statystyki w tworzeniu programu badań statystycznych statystyki publicznej, procesu tworzenia budżetu prac statystycznych i podejmowania decyzji w tym zakresie.

* * *

Podczas ostatniego w III kadencji posiedzenia plenarnego w dniu 22 czerwca 2007 r. Rada Statystyki przyjęła powyższe sprawozdanie.

Opracował
w Sekretariacie Rady Statystyki
Antoni Żurawicz

Przewodniczący

prof. dr Franciszek Kubiczek